

همچنان انگیزه دارد!

در کلاس منصوره متولی آموزگار دبستان شمس

محمود یحیوی
عکاس: حسین اکبری

اشاره

انگیزه از عوامل مهم فعالیت و خلاقیت در کارهاست. آموزگاران عزیز نیز از این قاعده مستثنا نیستند. در این زمینه، بامنصوره متولی، آموزگاری با ۲۳ سال سابقه تدریس، گفت‌وگو کرده‌ایم. از سال سوم خدمت متولی در آموزش و پرورش، مقاله‌ها و پژوهش‌های او در مطبوعات محلی و مجلات رشد به چاپ رسیده‌اند. به مشروح این گفت و شنید توجه فرمایید.

خانم متولی شما در کجا تدریس می‌کنید؟

من در دبستان شمس شهرستان گرمسار و پایه‌ی پنجم تدریس می‌کنم.

فعالیت‌های بسیاری از شما دیده‌ایم، از جمله تألیف کتاب و مقاله. چه عاملی شما را به این کارها و می‌دارد؟

در واقع علاقه به کار تدریس، مطالعه و دوست داشتن دانش‌آموزان مشوق و محرک من در تمام این سال‌ها بوده است. دوست دارم معلومات خودم را زیاد کنم و می‌خواهم فراتر از چارچوب کلاس و کتاب درسی عمل کنم.

هنگامی که نوشته‌های از شما چاپ می‌شود، چه حسی دارید؟

بسیار خوشحال می‌شوم. نسخه‌ای از آن را برمی‌دارم و به همکاران و دوستان نشان می‌دهم. اگر هم نوشته‌ام چاپ نشود، سعی می‌کنم علت را پی‌گیری کنم.

از شرایط درخشانی برخوردار باشند و برعکس آن، اگر ابتدایی شما خوب نباشد، دوره‌های بعدی هم از وضعیتی مطلوب برخوردار نخواهند بود.

اینجانب در کتاب‌های آموزشی، به پدران و مادرانی که فرزند دبستانی دارند و نیز پدران و مادران و فرزندان در پایه‌ی اول ابتدایی از انتشارات پیوند (انجمن اولیا و مربیان) و نیز در کتاب ترجمه شده‌ام توصیه‌های کلیات و جزئیات مراقبت‌ها و رفتارهای لازم توسط اولیا و مربیان را در مواجهه با دانش‌آموزان یا فرزندان در دوره‌ی ابتدایی مطرح کرده‌ام.

تنها زمانی کودکان به یادگیری واقعی می‌رسند که بتوانند در بستر ایجاد شده کاردستی خود را تولید کنند و به تجربه‌ی واقعی در موضوعی برسند.

بزرگ‌ترین رسالت پدران و مادران و معلمان در دوره‌ی ابتدایی بسترسازی برای شکوفایی ساخت تجربه‌ی یادگیری برای کودکان دبستانی است.

آموزش ابتدایی امروز در جهان محور توسعه محسوب می‌شود. در کنفرانس سال ۲۰۱۵ در کره جنوبی و در کشورهای پیشرفته‌ی آموزشی که مثلاً می‌توان دلالت‌های آن را در کتاب درس‌های فنلاندی برای کشور فنلاند خواند، آموزش دوره‌ی ابتدایی به‌عنوان محور و نکته‌ی اصلی تمرکز نظام‌های آموزشی مورد توجه و تأکید جدی قرار گرفته است.

چنانچه ما سرمایه‌گذاری لازم را از نظر تربیت معلم و آموزش نیروی انسانی، برنامه‌های درسی، فضاهای آموزشی، اقتصاد و پشتیبانی‌های اجرایی، مدیریت آموزشی، آموزش‌های ضمن خدمت و فناوری‌های آموزشی و زیرساخت‌های تجهیزاتی و نیروی انسانی ستادی متخصص در زمینه‌ی آموزش ابتدایی نکنیم، ناگزیر سرمایه‌گذاری ما نمی‌تواند به مقصود وافی گردد. بنابراین، داده‌های ما به جای سرمایه‌گذاری به مصرف تبدیل می‌شود و بهره‌وری لازم را بر جای نخواهد گذاشت.

مثل علوم را به صورت پاورپوینت یا تصویری با پررژکتور روی صفحه پیش می‌بریم. حتی به بچه‌ها یاد داده‌ام خودشان پاورپوینت درست کنند یا از تلویزیون برنامه‌های مناسب را ضبط و در کلاس پخش کنند. تا آن‌ها را به مباحثه بگذاریم. همه‌ی این‌ها جزو برنامه‌ی کاری ماست و ارزشیابی نیز می‌شود. در واقع ماهیت درس‌هایی مثل علوم ایجاب می‌کند که از روخوانی فراتر برویم و موضوعات آن را به طرق گوناگون و البته در خارج از کلاس بررسی کنیم.

آیا از مجلات رشد ایده می‌گیرید؟

از مجله‌های رشد و به ویژه رشد آموزش ابتدایی بسیار ایده گرفته‌ام.

مقاله‌ای درباره‌ی انجمن ریاضی کلاس دیدم و من هم با همان نام انجمنی در کلاس تشکیل دادم. حاصل آن علاقه‌ی دانش‌آموزان به این درس است و درباره‌ی آن در حال تحقیق هستند. توجه به کتاب‌خوانی و انجام مسابقات نیز از سایر مواردی است که به نوعی در برگزاری آن‌ها از مجلات رشد استفاده می‌کنیم.

- در کلاس از اولیا برای معرفی مشاغل استفاده می‌کنم.
- دانش‌آموزان من در فعالیت‌های اجتماعی از جمله راهپیمایی‌ها فعال هستند.
- در بخش شناخت کشورها هر یک از دانش‌آموزان من برای یک کشور شناسنامه درست کرده‌اند و به راحتی می‌توانند کشور مورد نظر را معرفی کنند. در این فرایند، بچه‌ها کار با رایانه و جست‌وجو در اینترنت را نیز یاد می‌گیرند.
- من در رشته‌ی بانکداری کنکور هم پذیرفته شده بودم، اما چون به تدریس علاقه داشتم و در تربیت معلم هم پذیرفته شدم، به معلمی روی آوردم.
- به نظر من، اگر ارزشیابی درس‌های ریاضی و علوم در پایه‌های چهارم و پنجم تلفیقی از نمره و توصیف باشد، تفاوت‌ها را بهتر نمایان می‌کند.

شنیده‌ایم شما در تدریس خلاقیت‌هایی به خرج داده‌اید. معمولاً از چه شیوه‌هایی استفاده می‌کنید؟

همان‌طور که گفتم دوست دارم خارج از چارچوب کلاس و کتاب نیز عمل کنم. این به معنی باور نداشتن به این‌ها نیست، بلکه دنبال نوآوری هستم. من بیشتر از روش تلفیق هنر با دیگر درس‌ها استفاده می‌کنم. برای تفهیم معنای صرفه‌جویی و هم‌زمان اصلاح الگوی مصرف، طرح جمع‌آوری کاغذهای باطله را در کلاس پیاده کرده‌ام.

ظرفی را گوشه‌ی کلاس گذاشته‌ایم که بچه‌ها کاغذهای باطله‌ی خود را در آن می‌اندازند. پس از مدتی، آن‌ها را می‌فروشیم و مبلغ به دست آمده را در قلک کلاس نگه می‌داریم و برای رفع نیازهای کلاس خرج می‌کنیم. با این روند، دانش‌آموزان تفکیک زباله را نیز می‌آموزند و پیامدهای مفید آن در خانه‌ها نیز دیده می‌شود.

یکی دیگر از کارهای ما، ساخت کاردستی یا انجام دادن دست‌ورزی با دورریختنی‌هایی مانند قوطی‌ها و ظروف یکبار مصرف است.

اولین مقاله‌ی خود را چه زمانی نوشتید؟

بیست‌سال پیش شروع کردم و بیشتر آن‌ها زمینه‌ی تعلیم و تربیتی دارند.

از لب‌تاپی که در کلاستان دیده می‌شود، چه استفاده‌ای می‌کنید؟

کلاس نیمه‌هوشمندی ترتیب داده‌ایم و برخی درس‌ها

